

SHARENTİNG VE DİJİTAL MAHREMİYET: ÇOCUK HAKLARININ GÜVENCE ALTINA ALINMASINDA ÇOCUK OMBUDSMANLIĞI KURUMU İÇİN YENİ SORUMLULUK ALANLARI

Sharenting and Digital Privacy: Emerging Responsibilities of the Children's
Ombudsman Institution in Safeguarding Children's Rights

Öğr. Gör. Alperen AVCI* - Dr. Öğr. Üyesi Duygu YALMAN POLATLAR**

Geliş Tarihi: 14.05.2025 | Yayına Kabul Tarihi: 06.10.2025

Öz

Dijital teknolojilerin günlük yaşama nüfuzu, çocukların kişisel verilerinin korunmasını önceleyen yeni hukuki ve kurumsal düzenlemelere duyulan ihtiyacı artırmaktadır. Bu bağlamda, ebeveynlerin çocuklarına ait fotoğraf, video ve kişisel bilgileri sosyal medya platformlarında paylaşması şeklinde tanımlanan "sharenting" olgusu, yalnızca bireysel mahremiyet ihlalleriyle sınırlı kalmayıp, ekonomik ve psikolojik istismar ile dijital ortamda yeni bir çocuk emeği biçimine evrilmeye potansiyeli taşımaktadır. Sharenting'in yarattığı riskler; çocuk haklarının ihlali, kişisel veri güvenliğinin zedelenmesi, dijital izlerin kalıcılığı ve olası kimlik hırsızlığı gibi çok boyutlu sorun alanlarını kapsamaktadır. Bu sorunların önlenmesinde ve yönetilmesinde, çocuk haklarının korunması amacıyla oluşturulan ombudsman kurumlarının –özellikle çocuk ombudsmanı ofislerinin– rolü her zaman

Abstract

The penetration of digital technologies into everyday life has increased the need for new legal and institutional arrangements prioritising the protection of children's personal data. In this context, the phenomenon of sharenting—defined as parents sharing photographs, videos, and personal information about their children on social media platforms—extends beyond mere violations of individual privacy to encompass economic and psychological exploitation, as well as the potential emergence of a new form of child labour in the digital environment. The risks posed by sharenting include the violation of children's rights, the compromise of personal data security, the permanence of digital footprints, and the potential for identity theft, representing a multidimensional set of concerns. In preventing and managing these issues, the role of ombudsman

* Muş Alparslan Üniversitesi, Malazgirt Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, alperen.avci@alparslan.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2395-9495.

** Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, dyalman@fsm.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9030-5814.

kinden daha kritik hale gelmiştir. Geleneksel çocuk ombudsmanlığı modeli, çoğunlukla fiziksel istismar, eğitim ve sağlık hakları gibi alanlarda faaliyet gösterirken, dijitalleşme çağında ombudsmanların sorumluluk alanı; dijital mahremiyetin korunması, çevrim içi hak ihlallerinin izlenmesi, ailelerin bilinçlendirilmesi ve platform temelli regülasyon süreçlerine katılım gibi yeni görevleri kapsayacak şekilde genişlemektedir. Bu bağlamda, Avrupa'da ve Kuzey Amerika'da bazı ülkeler, çocuk ombudsmanlığı yetkilerini siber zorbalık, sosyal medya denetimi ve uluslararası veri transferi gibi alanlara taşımış; bu deneyimler, Türkiye dâhil diğer ülkelere yol gösterici nitelik taşımaktadır. Çalışmamız, sharenting olgusunu hukuki, etik ve sosyo- psikolojik açılardan inceleyerek, ombudsman kurumunun dijital çağda üstlenmesi gereken yeni sorumlulukları ve olası politika önerilerini uluslararası karşılaştırmalar ışığında ortaya koymayı amaçlamaktadır.

institutions—particularly children's ombudsman offices—established to safeguard children's rights has become more critical than ever. While the traditional model of the children's ombudsman has largely focused on areas such as physical abuse, education, and health rights, in the digital age its scope of responsibility has expanded to include the protection of digital privacy, monitoring online rights violations, raising awareness among families, and engaging in platform-based regulatory processes. In this regard, several countries in Europe and North America have extended the mandates of children's ombudsmen to encompass areas such as cyberbullying, social media oversight, and cross-border data transfer; these experiences serve as valuable guidance for other countries, including Türkiye. This study aims to examine the phenomenon of sharenting from legal, ethical, and socio-psychological perspectives, and to identify the new responsibilities and potential policy recommendations for the ombudsman institution in the digital age through the lens of international comparisons.

Anahtar Kelimeler: Sharenting, Dijital Mahremiyet, Çocuk Hakları, Ombudsmanlık, Çocuk Ombudsmanlığı.

Keywords: Sharenting, Digital Privacy, Children's Rights, Ombudsman, Child Ombudsman.

GİRİŞ

Çocukluk, insanlık tarihi boyunca her toplum ve kültürde farklı biçimlerde tanımlanmış, çeşitli anlamlar yüklenmiş bir yaşam evresidir. Her ne kadar “çocuk” kavramı insanlıkla birlikte var olsa da, “çocukluk” modern çağın ürünü olan bir kavramdır (Şirin, 2016: 31). Çocukluk, bireyin yetişkinliğe adım atmadan önceki ilk durağı, hayat yolculuğundaki başlangıç limanıdır (Onur, 2005: 19-20). Postman (1995: 7) çocukları, göremeyeceğimiz bir zamana gönderdiğimiz canlı mesajlara benzetmektedir. Bu benzetme, çocukların yalnızca bugünün değil, geleceğin de taşıyıcıları olduğunu güçlü biçimde ifade eder.

20. yüzyıl ile birlikte çocuk, emek gücü olarak değil, korunması ve desteklenmesi gereken bir birey olarak görülmüş; Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi

(ÇHS) gibi uluslararası belgelerle yaşam, gelişim, korunma ve katılım hakları güvence altına alınmıştır (Akyüz, 2000: 61; Özgüray vd., 2023:51-53). Bu haklar, yalnızca fiziksel dünyada değil, giderek dijitalleşen yaşam alanlarında da korunması gereken temel değerler olarak görülmektedir. Bu çerçevede, ÇHS'nin 16. maddesi, çocukların özel yaşamının ve mahremiyetinin korunmasını güvence altına alırken, Genel Yorum No. 25 ile bu koruma dijital ortama da genişletilmiştir (Committee on the Rights of the Child, 2021: 1). Çünkü dijitalleşme, çocukların maruz kaldığı riskleri dönüştürmüş ve çeşitlendirmiştir. Özellikle sharenting olarak bilinen, ebeveynlerin çocuklarına ait fotoğraf, video veya kişisel bilgileri sosyal medyada paylaşma pratiği, çocukların rızası olmaksızın mahremiyetlerinin ihlal edilmesine, çevrim içi sömürüye ve uzun vadeli dijital izlerin oluşmasına yol açmaktadır (Latipah vd., 2020: 4809-4910; Steinberg, 2017: 840). Bu durum yalnızca bireysel bilinçle önlenemeyecek kadar karmaşık olup, hak temelli ve bağımsız denetim mekanizmaları gerektirmektedir.

Bu noktada çocuk haklarının korunmasında ombudsmanlık kurumunun rolü önem kazanmaktadır. 1809 yılında İsveç'te kurulan ombudsmanlık, kamu yönetiminin hukuka uygun, adil ve insan haklarına saygılı biçimde işlemlerini sağlamak amacıyla oluşturulmuş bağımsız bir denetim mekanizmasıdır (Kalkışım, 2016: 39). Zamanla eğitim, sağlık, askerlik ve çocuk hakları gibi alanlara özgü "özel amaçlı ombudsmanlıklar" ortaya çıkmıştır. Çocuk ombudsmanlığı, çocuğun üstün yararını merkeze alarak hem geleneksel hak ihlallerine hem de dijital çağın getirdiği yeni risklere karşı koruyucu, önleyici ve politika geliştirici bir yapıya sahiptir (Melton, 1991: 203-206).

Bu çalışmanın amacı, sharenting olgusunun çocukların dijital mahremiyeti üzerindeki etkilerini incelemek ve çocuk ombudsmanlığı kurumunun bu alanda üstlenebileceği yeni sorumluluk alanlarını tartışmaktır. Çalışma kapsamında hem ulusal hem uluslararası yasal çerçeve analiz edilmekte, farklı ülke uygulamaları karşılaştırılmakta ve Türkiye bağlamında politika önerileri sunulmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışma, *sharenting*, dijital mahremiyet ve ombudsmanlık olgularını çocuk hakları perspektifinden ele almak üzere kavramsal tematik analiz yaklaşımını benimsemiştir. Çalışma, ampirik bir saha araştırması yerine, mevcut literatür,

uluslararası ve ulusal hukuki belgeler, politika raporları ve ülke uygulamalarına ilişkin örnekler üzerinden yürütülmüştür. Bu yönüyle çalışma, ikincil veri analizi temelli nitel bir araştırma olarak yapılandırılmıştır.

Veri Kaynakları

Analize dahil edilen belgeler üç ana kategoriden seçilmiştir:

1. **Akademik Literatür:** 2000–2025 yılları arasında yayımlanmış, sharenting, dijital mahremiyet, çocuk hakları ve ombudsmanlık konularını inceleyen hakemli makaleler, bildiriler ve bilimsel kitap/kitap bölümleri.
2. **Ulusal ve Uluslararası Hukuki Belgeler:** Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS), Genel Yorum No. 25, Avrupa Konseyi politika belgeleri, ulusal mevzuatlar (Türkiye Anayasası, Türk Ceza Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu vb.).
3. **Politika ve Ülke Uygulamaları:** Fransa, Hollanda, ABD (Illinois), Güney Kore, Kanada, İrlanda gibi ülkelerin sharenting ve dijital mahremiyet ihlallerine ilişkin yasal düzenlemeleri ve uygulamaları.

Kaynaklar, Google Scholar, Scopus, Web of Science, Turcademy ve resmi kurum arşivleri kullanılarak belirlenmiştir. Toplamda 115 kaynak belirlendi, 89'u veri tekrarlarının kaldırılmasından sonra kaldı, 79 tam kaynak tarandı ve 53 kaynak dahil etme kriterlerini karşıladı. Bu çalışmada kullanılan ve bulgular içerisinde atıf yapılan kaynaklar, Ek 1'de "Başvurulan Kaynaklar" başlığı altında listelenmiştir.

Veri Analizi Süreci

Veriler, Braun ve Clarke'ın (2006: 96) tematik analiz adımlarına uyarlanarak incelenmiştir:

1. **Veriye Aşinalık:** Tüm kaynaklar okunmuş, önemli ifadeler not edilmiştir.
2. **Ön Kodlama:** Sharenting'in etkileri, hukuki düzenlemeler, ombudsmanlık rolleri gibi kavramlar etiketlenmiştir.
3. **Tema Belirleme:** Ön kodlar, anlamlı bütünler halinde beş ana tema altında toplanmıştır:

- Sharenting'in risk boyutları
 - Hukuki çerçeve ve boşluklar
 - Ülke uygulamaları
 - Ombudsmanlık kurumunun rolü
 - Politika önerileri
4. **Tema Gözden Geçirme:** Temalar, benzerlik ve farklılıklar açısından karşılaştırılarak yeniden düzenlenmiştir.
 5. **Tema Tanımlama ve Adlandırma:** Her tema için kısa tanımlar ve alt kodlar oluşturulmuştur.
 6. **Raporlama:** Temalar, Tablo 1'de özetlenmiş ve metin içinde örneklerle açıklanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

- **Veri Çeşitlemesi:** Akademik literatür, hukuki belgeler ve ülke uygulamaları birlikte değerlendirilmiştir.
- **Kaynak Doğrulaması:** Tüm hukuki ve politika belgeleri, resmi kurum sitelerinden alınmıştır.
- **Kodlayıcılar Arası Uyum:** Kodlama süreci, iki bağımsız araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Kodlayıcılar arası uyum oranı, Miles ve Huberman'ın (1994: 64) formülü (Görüş Birliği / [Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı] $\times$ 100) kullanılarak hesaplanmış ve % 96 olarak bulunmuştur. Bu oran, nitel araştırmalarda kabul edilen %80 eşiğinin üzerinde olduğundan, kodlamaların güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

BULGULAR

Bu araştırmada gerçekleştirilen kavramsal tematik analiz süreci sonucunda, sharenting, dijital mahremiyet ve ombudsmanlık konularına ilişkin literatür, hukuki düzenlemeler ve ülke örneklerinden elde edilen veriler üç ana tema altında toplanmıştır. Her tema, kendi içinde ilgili alt kodlarla birlikte yapılandırılmış ve çocuk hakları bağlamındaki riskler, yasal boşluklar, iyi uygulama örnekleri ve ulusal politika önerileri detaylandırılmıştır. Tablo 1, bu temalar ve alt kodların sistematik bir özetini sunmaktadır.

Tablo 1. Sharenting ve Dijital Mahremiyet Bağlamında Temalar ve Alt Kodlar

Tema	Kategoriler
Sharenting ve Dijital Mahremiyet	• Tanım ve Kavramsal Çerçeve Dijitalleşme ve Veri Güvenliği • Çocuk Hakları Bağlamı ve Hukuki Çerçeve
Çocuk Hakları Bağlamı ve Hukuki Çerçeve	• Uluslararası Hukuki Çerçeve • Ulusal Hukuki Çerçeve (Türkiye) • Somut Hukuki Örnekler ve Ülke Uygulamaları • Uluslararası Uygulamaların Analizi ve Türkiye'ye Uyarlanabilirliği
Ombudsmanlık ve Yeni Sorumluluk Alanları	• Klasik Ombudsmanlık ve Çocuk Ombudsmanlığı • Genişletilmiş Ombudsmanlık Modelleri • Türkiye İçin Yeni Görev Alanı: Dijital Haklar Birimi • Politika Önerileri

Tablo 1’de yer alan analizler neticesinde, her tema ve alt kod kapsamında derinlemesine incelemeler yapılmış; ilgili literatür, ulusal ve uluslararası hukuki belgeler ile ülke uygulamalarıyla ilişkilendirilerek değerlendirmeler sunulmuştur.

1. Sharenting ve Dijital Mahremiyet

1.1. Tanım ve Kavramsal Çerçeve

Sharenting, ebeveynlerin çocuklarına dair fotoğraf, video veya yazılı içerikleri sosyal medya platformlarında paylaşma eylemini ifade etmektedir (Cyberdefinitions, 2020). Ebeveynler bu paylaşımları çoğu zaman iyi niyetle yapsalar da, çocukların rızası olmadan yapmış oldukları paylaşımlar ciddi mahremiyet ihlallerine yol açabilmektedir (Ouvrein ve Verswijvel, 2019: 5; Çimke, Yıldırım Gürkan ve Polat, 2018: 261). UNICEF (2017), her çocuğun dijital dünyanın sunduğu fırsatlardan yararlanırken çevrim içi risklerden korunma hakkı olduğunu vurgulamaktadır.

Sharenting yalnızca bireysel mahremiyetin ihlali değil; aynı zamanda çocukların “unutulma hakkı”nın zedelenmesi, onur ve itibar haklarının ihlali (Çimke vd., 2018: 264; Kinghorn, 2018) ve ekonomik istismar riskini de beraberinde getirmektedir (Parsa ve Akmeşe, 2019: 168; Özey, 2020). Son yıllarda yapılan çalışmalar, sharenting’in yalnızca dijital mahremiyet ihlallerine değil, aynı zamanda çocukların ekonomik sömürsüne ve psikolojik zarar görmesine yol açabilecek

çok boyutlu bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır (Motevalli, Razak ve Bailey, 2025: 2; Rizwan, Imran ve Sultan 2025: 5). Bu çerçevede, sharenting'in "dijital çocuk emeği" olarak değerlendirilebileceği yönünde yeni bir akademik tartışma alanı oluşmuştur (Beuckels vd., 2025: 3; Gültekin, 2018: 103) ve bu durum çocuk işçiliğinin yeni bir formu olarak değerlendirilmektedir.

1.2. Dijitalleşme ve Veri Güvenliği

Dijital mahremiyet, bireyin çevrim içi ortamda hangi bilgileri, ne zaman, kimlerle ve hangi koşullarda paylaşacağına karar verme hakkını ifade eder (Aslanyürek, 2016: 85; Berkup, 2015: 34). Solove (2008: 1), mahremiyeti yalnız kalma hakkı, erişimi sınırlandırma, kişisel bilgi üzerinde denetim ve kimlik bütünlüğü gibi alt başlıklarla açıklayarak bu hakkın çok katmanlı doğasına dikkat çeker.

Dijitalleşmenin yaygınlaşmasıyla birlikte, çocukların verileri yalnızca sosyal medya paylaşımları yoluyla değil; yapay zekâ tabanlı yüz tanıma sistemleri, biyometrik veri işleme teknolojileri ve büyük veri madenciliği gibi yöntemlerle de toplanmakta, işlenmekte ve ticari amaçlarla kullanılmaktadır (Auxier vd., 2019). Ebeveynlerin sosyal medyada paylaştığı masum bir fotoğraf, reklam hedeflemesinde, yüz tanıma veri tabanlarında veya sahte kimlik oluşturma süreçlerinde kullanılabilir (Robison, 2017: 6-7; Akar ve Akar, 2021: 295). Bu durum yalnızca bugünkü güvenliği değil, çocukların gelecekteki kimlik bütünlüğünü ve mahremiyet haklarını da tehdit etmektedir.

2. Çocuk Hakları Bağlamı ve Hukuki Çerçeve

2.3.1. Uluslararası Hukuki Çerçeve

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS), çocukların temel hak ve özgürlüklerini güvence altına alan en kapsamlı uluslararası belgedir. ÇHS'nin 16. maddesi, "hiçbir çocuğun özel yaşantısına, ailesine, konutuna veya haberleşmesine keyfi veya haksız bir şekilde müdahale edilemeyeceğini" ve bu tür müdahalelere karşı korunma hakkına sahip olduğunu belirtir (UNICEF, 2025). 19. madde ise çocukların her türlü istismar ve ihmalden korunması için devletlere yükümlülükler getirir.

2021 tarihli **Genel Yorum No. 25**, bu korumayı dijital ortama genişleterek, çevrim içi ortamda çocukların kişisel verilerinin korunması, rızalarının alınması ve dijital sömürüye karşı önlem alınması gerekliliğini vurgulamaktadır (Committee

on the Rights of the Child, 2021: 12). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de **Von Hannover/Almanya (2004)** ve **Reklos ve Davourlis/Yunanistan (2009)** kararlarında çocukların özel yaşamlarının korunmasını güçlendirmiştir. Bu çerçevede, çocukların görüntü ve veri haklarının dijital çağda daha güçlü biçimde korunması gerektiği doktrinde de vurgulanmaktadır (Livingstone ve Third, 2017: 9; Kinghorn, 2018).

2.3.2. Ulusal Hukuki Çerçeve (Türkiye)

Türkiye, ÇHS'ye taraf olup çocukların korunmasını anayasal ve yasal düzeyde benimsemiştir; ancak **sharenting** olgusunu doğrudan düzenleyen özel bir norm henüz bulunmamaktadır. Bununla birlikte mevcut düzenlemeler dolaylı koruma sağlar:

- **Anayasa m. 20 ve m. 41:** Özel hayata saygı ile ailenin ve çocuğun korunması (Anayasa, 1982).
- **Türk Medeni Kanunu (2001) m. 24–25, m. 339:** Kişilik haklarının korunması ve velayet hakkının **çocuğun üstün yararı** doğrultusunda kullanılması.
- **Türk Ceza Kanunu (2004) m. 134:** Özel hayatın gizliliğinin ihlali; çocuk görüntülerinin rıza ve üstün yarar gözetilmeksizin yayımı somut olaya göre bu kapsamda değerlendirilebilir.
- **Çocuk Koruma Kanunu (2005):** Koruyucu-önleyici tedbirler ve çocuk odaklı müdahale araçları.
- **6698 sayılı KVKK (2016):** Bu kanunda çocuklara özgü açık bir düzenleme bulunmamaktadır fakat çocuğa ait kişisel verilerin işlenmesi bakımından **açık rıza**, veri minimizasyonu, silme/unutulma gibi güvenceler; çocuk verileri işlenirken “özel dikkat” standardı (Ersoy ve Çebi, 2025).

Doktrinde, velayet sahibinin paylaşım yapma özgürlüğünün, çocuğun **kişilik hakları, görüntü hakkı** ve **üstün yararı** karşısında sınırlandığı; anne-babanın dijital paylaşımlarının çocuğun gelecekteki kimlik ve sosyal hayatı üzerinde kalıcı etkiler doğurabileceği vurgulanır (Akyüz, 2019: 227 ; Livingstone ve Blum-Ross, 2020: 1). Ayrıca AİHS m. 8 eksenli içtihatlar, yerel uygulamada da ölçek kurucu işlev görmektedir (AİHM, 2004; 2009). Bu nedenle, sharenting vakalarında TMK m.24–25 uyarınca **manevi tazminat** ve yayımın önlenmesi; KVKK

(2016) çerçevesinde **işleme şartlarının ihlali** hâlinde idari yaptırımlar; TCK m.134 kapsamında ise **cezai sorumluluk** imkânları tartışılmaktadır (Akyüz, 2019: 410).

Mevcut çerçeve çocuk haklarının korunmasını temellendirse de, **sharenting'e özgü** açık ve bütüncül bir düzenleme yokluğu **uygulamada belirsizlik** yaratmaktadır. Doktrin ve karşılaştırmalı hukuk ışığında, çocuk görüntü hakkının açık tanımı, ebeveyn sorumluluklarının ve içerik kaldırma usullerinin netleştirilmesi; çocuk influencerlara ilişkin **gelir koruması ve silme/unutulma** haklarının güçlendirilmesi önerilmektedir (Steinberg, 2017: 865).

2.3.3. Somut Hukuki Örnekler ve Ülke Uygulamaları

Sharenting'in hukuki ve toplumsal sonuçlarını gösteren çok sayıda örnek mevcuttur:

- **Avusturya:** Bir genç kadın, çocukluk fotoğraflarının izinsiz paylaşılması üzerine ailesine dava açmıştır. Olayın doğruluğu sonradan tartışmalı hâle gelse de, sharenting'in yarattığı toplumsal ve hukuki tartışmalara dikkat çekmiştir (The Local Austria, 2016; Teen Vogue, 2016).
- **Hollanda:** Gelderland Bölge Mahkemesi, büyükanne tarafından torun fotoğraflarının izinsiz paylaşılmasını, **Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR)** kapsamında hukuka aykırı bularak kaldırılmasına karar vermiştir (Rechtbank Gelderland, 2020). Ayrıca çocuk influencer'ların içerik üretim süreçleri, vergi ve tüketici güvenliği kurumlarıyla birlikte çok kurumlu denetim mekanizmalarına bağlanmıştır (Utrecht University, 2024).
- **Fransa:** **Law No. 2024-120** ile çocukların görüntü hakları Medeni Kanun kapsamında güvence altına alınmış, yetişkin olduklarında ebeveynlerini dava etme hakkı tanınmıştır (Blocman, 2025: 1; Dansac Le Clerc ve Lepoitois, 2024; Quashie, 2024).
- **ABD:** 16 yaş altındaki çocuk influencer'ların içeriklerinden elde edilen gelirlerin bir kısmının güvenli hesaba aktarılması ve içerik kaldırma hakkı tanınmıştır (Savage, 2023). ABD Federal Ticaret Komisyonu'nun 2025 yılında **COPPA** düzenlemelerinde yaptığı değişiklikler, çevrim içi ortamda çocuk verilerinin korunması için ebeveyn onayı, silinme hakkı ve güvenlik gibi hususları güçlendirmektedir (FTC, 2025).

- **Güney Kore: Children and Youth Personal Information Protection Act** ile 19 yaş altındaki bireylere kendi verilerini sildirme hakkı tanınmış, ayrıca Smart Sheriff uygulaması ile ebeveynlere çevrim içi içerik filtreleme imkânı verilmiştir (Anderson vd., 2015: 1; Kim, 2022).
- **Kanada:** Office of the Privacy Commissioner of Ontario, çocuk verilerini “duyarlı veri” olarak tanımlamış ve **Children’s Privacy Code** hazırlanması için istişare süreci başlatmıştır (Gratton ve Polataiko, 2025; Office of the Privacy Commissioner of Canada, 2025).

Bu örnekler, sharenting’in yalnızca mahremiyet ihlali değil; çocukların güvenliği, psikolojik bütünlüğü, ekonomik hakları ve gelecekteki kimlik oluşumu açısından çok boyutlu riskler içerdiğini göstermektedir (Motevalli vd., 2025: 3; Rizwan vd., 2025: 6; Steinberg, 2017: 849-855).

2.3.4. Uluslararası Uygulamaların Analizi ve Türkiye’ye Uyarlanabilirliği

Uluslararası uygulamalar üç eksende toplanmaktadır: (i) **Hukuki düzenlemeler** (görüntü hakkının açık tanımı, ebeveyn sorumlulukları, içerik kaldırma ve tazminat yolları), (ii) **Veri koruma/misilleme mekanizmaları** (çocuk verilerinin “özel koruma” kategorisi, silme/unutulma hakkı, idari yaptırımlar, çocuk odaklı veri koruma kodları), (iii) **Katılım hakkı** (çocukların politika yapım süreçlerine dâhil edilmesi). Türkiye bağlamında, TMK-TCK-KVKK üçlüsü ile **Kamu Denetçiliği Kurumu** (çocuk ombudsmanlığı) arasında koordinasyon kurularak; çocuk influencer gelirlerinin korunması, içerik-çıkarma ve hızlı müdahale usulleri; dijital haklar eğitimi ve **çocuk katılımı** mekanizmaları (gençlik konseyleri, okullarda veri hakkı modülleri) bütüncül bir mimari içinde düzenlenmelidir (Council of Europe, 2021: 16-19).

3. Ombudsmanlık ve Yeni Sorumluluk Alanları

3.1. Klasik Ombudsmanlık ve Çocuk Ombudsmanlığı

Ombudsmanlık kurumu, idari yönü ağır basan bağımsız bir denetim mekanizması olarak, kamu yönetiminin hukuka uygun, adil ve insan haklarına saygılı bir şekilde işlemlerini sağlamayı amaçlamaktadır (Mamur Işıkcı ve İnce, 2018: 54). Çocuk haklarının korunması açısından ise ombudsmanlık, yalnızca mevcut ihlallere müdahale eden değil, aynı zamanda önleyici, eğitici ve politika geliştirici işlevler üstlenen bir yapı olarak kritik önem taşır (Melton, 1991: 205-206).

Ebeveynlerin çocuklarının izni olmadan onları sosyal medyada paylaşması sonucu ortaya çıkan bu durum, hukuken ebeveyn ile çocuk arasındaki velayet hakkı çerçevesinde özel hukuk ilişkisi gibi görünse de, çocuğun üstün yararı ilkesi gereği kamusal bir koruma yükümlülüğünü de beraberinde getirir. Örneğin, 8 yaşındaki bir çocuğun doğum günü görüntülerinin ailesi tarafından herkese açık bir sosyal medya hesabında paylaşılması, çocuğun dijital ortamda kimliğinin kolayca tespit edilmesine ve siber zorbalık, veri hırsızlığı veya yasa dışı içeriklerde kullanım gibi risklere maruz kalmasına yol açabilir. Böyle bir durumda, ombudsman; aileye, paylaşımın kaldırılması yönünde rehberlik edebilir, sosyal medya platformlarıyla iletişime geçerek içeriğin silinmesini talep edebilir ve gerektiğinde ilgili kamu kurumlarını sürece dahil edebilir. Ombudsmanlık kurumu, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi sorumluluğunu üstlenerek, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’de güvence altına alınan hakların yaşama geçirilmesinde önemli bir denetim ve arabuluculuk mekanizması olarak işlev görmektedir. Bu bağlamda, yalnızca genel ombudsmanlık mekanizmalarının varlığı yeterli olmayıp, çocuklara özgü, bağımsız ve uzmanlaşmış kurumların oluşturulması, çocuk haklarının özellikle dijital ortamda etkin biçimde korunabilmesi açısından zorunluluk hâline gelmiştir (Ateş, 2020: 135; Şahin, 2015: 20).

Çocuk işçiliği örneğinde olduğu gibi, çocuğun fiziksel, psikolojik veya dijital ortamda karşılaştığı her türlü sömürü biçimi, doğrudan çocuğun üstün yararını ihlal eder ve bu ihlallerin önlenmesi, idari ve bağımsız denetim mekanizmalarının müdahalesini zorunlu kılar (Mamur Işıkcı ve İnce, 2018: 55). Fiziksel sömürüye örnek olarak, Sanayi Devrimi döneminde 6–12 yaş arası çocukların günde 12 saati aşan sürelerle ağır sanayide çalıştırılması verilebilir (Cartwright, 2023). Dijital sömürüye örnek olarak ise, çocukların YouTube veya TikTok gibi platformlarda aileleri tarafından gelir elde etmek amacıyla çalıştırılması gösterilebilir (Atalay, 2019: 199; Gültekin, 2018: 114; Özay, 2020). Her iki durumda da çocuk ombudsmanı, ihlali tespit edip gerekli yasal mekanizmaları devreye sokarak çocuğun ve haklarının korunmasını sağlayabilir (Melton, 1991: 201-203).

3.2. Genişletilmiş Ombudsmanlık Modelleri

Ombudsman kurumlarının, geleneksel görev alanlarının ötesine geçerek dijital mahremiyet, çevrim içi hak ihlalleri ve platform temelli risk yönetimi konularında sorumluluk üstlenmesi gerektiği yönünde literatürde güçlü bir eğilim

gözlenmektedir (UNICEF, 2025; Agarwala, 2025: 326). Çocuk ombudsmanlığı çocukların en üstün yararını gözeten uygulamaların hayata geçirilmesini sağlamak gibi çok yönlü işlevler üstlenmektedir (Mamur Işıkcı ve İnce, 2018: 55-56) fakat çocuk ombudsmanlık kurumu yalnızca geleneksel hak ihlallerine değil, dijital ortamda ortaya çıkan sharenting, çevrim içi çocuk işçiliği ve veri ihlalleri gibi yeni nesil tehditlere de yanıt verecek şekilde yapılandırılmalıdır. Norveç, İsveç ve Finlandiya gibi ülkelerdeki uygulamalar, bu bütüncül yaklaşımın başarılı örnekleridir. Örneğin İsveç'te çocuk ombudsmanı, sosyal medyada çocuk istismarı içeren içerikleri doğrudan kolluk kuvvetlerine iletme ve hızla kaldırılmasını sağlama yetkisine sahiptir (Ombudsman for Children in Sweden, 2021). Norveç Çocuk Ombudsmanı, dijital ortamdaki çocuk hakları alanında daha aktif bir rol üstlenmekte; 2024 yılında oluşturulan 'güvenli dijital yetiştirme' eylem planında yer alan gençlik paneli aracılığıyla çocuklara söz hakkı tanıyarak taleplerini Aile ve Çocuk Bakanlığı'na ileten bir yapı geliştirmiştir (European Commission, 2025). Benzer şekilde, İrlanda'da Veri Koruma Komisyonu, okullarda veri gizliliği ve sosyal medya kullanımı konusunda öğretmenler için özel eğitim materyalleri hazırlamış, çocukların veri haklarına dair farkındalığını artıracak atölyeler düzenlemiştir aynı zamanda 2025 yılında çocuk influencer'lara yönelik yasal düzenleme eksikliğini vurgulayarak, bu alanda ombudsmanlık kurumunun dijital içerik üretiminde çocuk haklarını koruyacak düzenleyici rolünü güçlendirmesi gerektiğini ifade etmiştir (Data Protection Commission, 2019). Aynı zamanda Digital Voices projesi aracılığıyla sosyal ve dijital mecralarda çocukların görüşlerinin kamu politikalarına doğrudan yansıtılmasını sağlamış ve bu uygulama ile dijital platformların çocuk katılım hakkını güçlendirme potansiyeli ortaya konmuştur (O'Neill, Dinh ve Lalor, 2021: 4, 6, 28). Kanada'daki Federal, İl ve Bölgesel Gizlilik Komiserleri (FPT), çocuk ve gençlerin dijital mahremiyetini korumak amacıyla, ombudsmanlık kurumlarına resen inceleme yapabilme yetkisinin verilmesini içeren yasal reform önerileri sunmuştur (Office of the Information and Privacy Commissioner of Ontario, 2023). Ayrıca, Avrupa Konseyi'nin dijital ortamda çocuk haklarının korunması üzerine hazırladığı politika el kitabı, ulusal düzeyde bağımsız bir koordinasyon ve denetim organı olarak çocuk ombudsmanı sistemlerinin kurulmasını ve çocuklara yönelik çevrim içi hak ihlallerine karşı erişilebilir başvuru yollarının oluşturulmasını önermektedir (Council of Europe, 2021: 22). Ayrıca, yapay zekâ bağlamında Ethical AI for Young Digital Citizens: A Call to Action on Privacy Governance başlıklı çalışma, genç kullanıcıların

dijital haklarını mahremiyet, veri şeffaflığı, etik algoritmalar ve dijital kimlik kontrolü boyutlarında ele alarak, düzenleyici kurumların — aralarında çocuk ombudsmanlıklarının da bulunduğu — daha proaktif bir politika geliştirme yükümlülüğüne sahip olduğunu savunmaktadır (Shouli vd., 2025: 32).

3.3. Türkiye Çocuk Ombudsmanlığı İçin Yeni Görev Alanı: Dijital Haklar Birimi

Türkiye’de Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK) Çocuk platformu, çocukların doğrudan başvuru yapabilmesini sağlayan önemli ve tek resmi mekanizma olma özelliğiyle birlikte (Aldemir, 2020: 317; Soykan, 2022: 9), sharenting ve dijital mahremiyet ihlalleri gibi güncel tehditleri kapsayacak şekilde görev alanının genişletilmesi ve Dijital Haklar biriminin kurulması gerekmektedir. Böylelikle ombudsmanlık, çocuğun üstün yararını odağına alarak hem özel hem de kamusal alanda koruma sistemleri geliştiren, proaktif ve etkili bir mekanizma haline gelebilir. Oluşturulacak olan Dijital Haklar biriminin görev alanları şunlar olabilir;

İçerik İzleme ve Tespit: Çocukların rızaları olmadan paylaşılan içeriklerin yapay zekâ destekli sistemlerle tespiti.

- **Hızlı Müdahale Mekanizmaları:** Sosyal medya platformlarıyla doğrudan iletişim kurarak izinsiz içeriklerin kaldırılması.
- **Resen İnceleme Yetkisi:** Şikâyet olmasa dahi potansiyel ihlallerin araştırılması ve raporlanması.
- **Politika Geliştirme:** Mevzuat değişiklikleri için öneriler hazırlamak, veri koruma standartlarını güncellemek.
- **Farkındalık ve Eğitim:** Okullar, ebeveynler ve çocuklar için dijital mahremiyet eğitimleri düzenlemek.

3.4. Politika Önerileri

Sharenting ve dijital mahremiyet ihlallerinin önlenmesi, yalnızca bireysel farkındalık çalışmalarıyla değil, çocuk ombudsmanlığının merkezinde yer aldığı çok katmanlı ve kurumsal bir stratejiyle mümkündür. Bu bağlamda, Türkiye’de çocuk ombudsmanlığı bünyesinde Dijital Haklar Birimi kurulması önerisi, hem mevcut şikâyetlerin etkin biçimde değerlendirilmesi hem de şikâyet olmaksızın tespit edilen ihlallerin resen incelenebilmesi açısından kritik önem taşımaktadır.

Bu birimin kurumsal yapısının; görev tanımları, hiyerarşik konumu ve diğer kurumlarla iş birliği mekanizmaları net şekilde belirlenmelidir. Yetki sınırlarının ise içerik kaldırma talepleri, sosyal medya platformlarıyla doğrudan iletişim kurma, resen inceleme ve raporlama gibi alanları kapsamı öngörülmelidir. Teknolojik altyapı bakımından, yapay zekâ tabanlı izleme sistemleriyle çocukların rızaları dışında paylaşılan görsel ve verilerinin tespiti; güvenli veri depolama, şifreleme ve hızlı müdahale protokollerinin oluşturulması gereklidir.

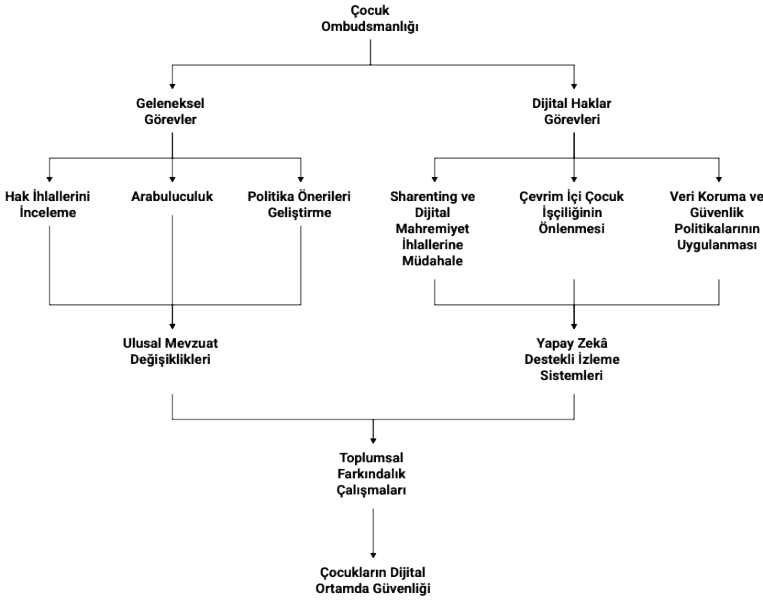
Hukuki boyutta, Türk Ceza Kanunu, Medeni Kanun ve Çocuk Koruma Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle dijital mahremiyet ihlalleri açıkça çocuk hakları kapsamında tanımlanmalı ve ombudsmanlığa bu alanlarda bağlayıcı tavsiye kararları verme yetkisi tanınmalıdır. Böylelikle, Fransa ve Kanada örneklerinde olduğu gibi, ombudsmanlık yalnızca başvuru odaklı reaktif bir mekanizma olmaktan çıkarak, proaktif ve politika şekillendirici bir otoriteye dönüşebilecektir.

Eğitsel düzeyde, çocuk ombudsmanlığı Milli Eğitim Bakanlığı ve yerel yönetimlerle iş birliği yaparak okullarda dijital haklar ve mahremiyet farkındalığı eğitimleri düzenlemeli; ebeveynler için sharenting'in risklerini konu alan seminerler gerçekleştirmeli; çocukların kendi mahremiyet haklarını savunabilecekleri Çocuk ve Gençlik Forumları oluşturmalıdır.

Teknolojik düzeyde ise, geliştirilecek Dijital Haklar Portalı üzerinden çocuklar ve ebeveynler ihlal bildirimlerini kolayca yapabilmeli, süreçleri takip edebilmeli ve gerekli hukuki desteğe erişebilmelidir.

Böylece çocuk ombudsmanlığı, dijital çağın getirdiği tehditlere karşı hem koruyucu hem de dönüştürücü bir aktör olarak konumlanacak; sharenting ve benzeri dijital hak ihlallerine karşı güçlü, uygulanabilir ve sürdürülebilir bir güvence mekanizması oluşturacaktır.

3.5. Dijital Çağda Çocuk Ombudsmanlığı Kurumu İşlev Modeli

Şekil 1. Dijital Çağda Çocuk Ombudsmanlığı Kurumu İşlev Modeli

Şekil 1’de yer alan “Dijital Çağda Çocuk Ombudsmanlığı Kurumu İşlev Modeli”, kurumun görev alanını somut biçimde genişleterek hem geleneksel hem de dijital hak ihlallerine karşı bütüncül bir koruma sağlamayı hedeflemektedir. Model; sharenting paylaşımlarına ilişkin şikâyetleri hızlıca inceleyebilecek bir Dijital Haklar Birimi kurulmasını, çevrim içi çocuk işçiliği ve istismar vakalarını tespit edecek yapay zekâ tabanlı izleme sistemlerinin devreye alınmasını, çocuklara ait kişisel verilerin korunması için zorunlu protokoller oluşturulmasını ve dijital mahremiyet bilincini artıracak ulusal eğitim kampanyalarının yürütülmesini öngörmektedir. Bu yaklaşım, ombudsmanlığın yalnızca hak ihlallerini inceleyen bir yapı olmaktan çıkarak, dijital ortamda çocuk haklarını önleyici, denetleyici ve politika üreten bir aktör olarak konumlanmasını sağlayacaktır. Böylece çocukların hem fiziksel hem de dijital dünyada güvenli, saygın ve haklarına uygun biçimde varlık gösterebilmesi için güçlü, somut ve uygulanabilir bir koruma mekanizması inşa edilmiş olacaktır.

SONUÇ

Dijital teknolojilerin yaşamın tüm alanlarına nüfuz etmesi, aile yapısını, ebeveynlik pratiklerini ve ebeveyn-çocuk ilişkilerini köklü biçimde dönüştürmüştür (Lorenz ve Kapella, 2020: 1; Ducu vd., 2023: 461). Bu dönüşümün en belirgin yansımalarından biri, ebeveynlerin çocuklarına ait görsel, yazılı veya video içerikleri çevrim içi platformlarda paylaşması olarak tanımlanan sharenting olgusudur. Sharenting, kimi zaman aile bağlarını güçlendirme veya sosyal destek arayışı amacıyla ortaya çıkmakta, ancak çoğu durumda çocukların rızası olmaksızın ve farkında olmadan kişisel verilerinin dolaşıma sokulmasına neden olmaktadır (Romero-Rodríguez, Kopecký ve García-González, 2022: 2; Steinberg, 2017: 847).

Araştırmalar, sharenting'in yalnızca mahremiyet ihlallerine yol açmakla kalmayıp, aynı zamanda çocukları ekonomik amaçlarla içerik üreticisine dönüştürerek dijital emeğin sömürülmesine zemin hazırladığını göstermektedir. Bu durum, çocukların dijital kimliklerinin inşasında kalıcı izler bırakmakta, gelecekteki sosyal ilişkilerini, psikolojik bütünlüklerini ve güvenliklerini tehdit edebilmektedir. Özellikle çocukların yaşları gereği hak arama kapasitelerinin sınırlı olması, bu ihlallerin büyük bir kısmının görünmez kalmasına neden olmaktadır.

Uluslararası düzeyde, sharenting ve dijital mahremiyet ihlalleriyle mücadelede **reaktif** (şikâyet odaklı) modellerin sınırlı kaldığı, **proaktif** ve teknoloji destekli mekanizmaların daha etkili olduğu görülmektedir. Fransa'da 2024'te kabul edilen düzenleme ile ebeveynlerin çocuklarına ait dijital içerik paylaşım hakları sınırlandırılmış ve çocukların rızası önceliklendirilmiştir. ABD'de bazı eyaletler, çocuklara ait çevrim içi içeriklerden elde edilen gelirin doğrudan çocuk adına saklanmasını zorunlu kılmıştır. Güney Kore'de ise dijital platformlar, çocuk içeriklerine yönelik otomatik tespit ve kaldırma mekanizmaları kurmakla yükümlüdür. Kanada, İsveç ve İrlanda'da çocuk ombudsmanlığı kurumları, dijital mahremiyet ihlallerine doğrudan müdahale yetkisi ile donatılmıştır. Bu örnekler, teknoloji tabanlı tarama sistemleri, doğrudan platform müdahaleleri ve çocuk merkezli yasal düzenlemelerin etkili sonuçlar doğurduğunu göstermektedir.

Türkiye özelinde, KDK dijitalleşmenin yarattığı hak ihlallerine çözüm arayışında önemli bir aktör olmakla birlikte, mevcut kapasite sharenting gibi hızlı yayılan ve çoğu zaman fark edilmeyen ihlalleri sistematik biçimde önlemek için yeterli değildir. Bu noktada, "Dijital Haklar Birimi" önerisi stratejik bir dönüşüm potansiyeli taşımaktadır.

Önerilen “Dijital Haklar Birimi”nin Temel İşlevleri

1. Hukuki Yetki:

- Mevzuatta “dijital mahremiyet”in açıkça çocuk hakkı olarak tanımlanması,
- Ombudsmana, çocuklara ait içeriklerin **resen** kaldırılmasını talep etme yetkisi verilmesi.

2. Teknik Kapasite:

- Yapay zekâ tabanlı tarama sistemleri ile sosyal medyada çocuk görüntülerinin otomatik tespiti,
- Dijital izlerin silinmesini sağlayacak “unutulma hakkı” mekanizmalarının geliştirilmesi.

3. İzleme ve Müdahale:

- Sharenting vakalarının düzenli olarak raporlanması ve yıllık “Dijital Haklar İhlal Raporu” yayımlanması,
- Platformlarla doğrudan işbirliği protokollerinin imzalanması.

4. Eğitim ve Farkındalık:

- Ebeveynlere yönelik “Dijital Ebeveynlik Okulu” programlarının yürütülmesi,
- Okullarda çocuklara yönelik dijital haklar atölyelerinin düzenlenmesi.

5. Çocuk Katılımı:

- Çocukların görüş ve önerilerinin alınacağı “Çocuk Dijital Haklar Danışma Kurulu”nun oluşturulması.

Politika ve Uygulama Boyutu

Bu öneri hayata geçirildiğinde;

- Çocukların dijital ortamdaki görünmez sömürüsü erken aşamada tespit edilebilecek,
- Platform sorumluluğu yasal zemine kavuşacak,

- Hak temelli politika üretimi veriye dayalı olarak gerçekleştirilebilecek,
- Çocuk ombudsmanlığı, yalnızca bireysel başvuruları değerlendiren pasif bir kurum olmaktan çıkarak, önleyici ve müdahaleci bir kurumsal aktör hâline gelecektir.

Sharenting, dijital çağda çocuk haklarının en güncel ve karmaşık ihlal alanlarından biridir. Türkiye’de çocuk ombudsmanlığının dijital mahremiyet hakkını, çocuğun kişilik gelişimi, özel yaşamın gizliliği ve fiziksel-psikososyal bütünlüğü ile doğrudan bağlantılı gören bir perspektifle yeniden yapılandırılması zorunludur. Önerilen Dijital Haklar Birimi modeli, yalnızca ihlalleri tespit eden değil, önleyici, eğitici ve politika yapıcı işlevleriyle çocukların dijital ortamda güvence altına alınmasını sağlayacak bütüncül bir mekanizma sunmaktadır. Böylece ombudsmanlık kurumu, dijital çağın hızla değişen risklerine yanıt verebilen, çocukların dijital varoluşlarını hak temelli biçimde koruyan, ulusal düzeyde öncü ve uluslararası düzeyde örnek bir yapıya kavuşabilecektir.

KAYNAKÇA

- AGARWALA, Shreya (2025). "Children's Privacy and the Ghost of Social Media Past", **Columbia Human Rights Law Review**, 56(3), 299-350
- AKAR, Hüsamettin ve Fatma Akar (2021). "Sosyal Medyada Mahremiyet Algısı: Üniversite Öğrencileri Araştırması", **İnönü University E-Journal of Faculty of Communication**, 6(1), 285–297. <https://doi.org/10.47107/inifedergi.886334>
- AKYÜZ, Emine (2000). **Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması**, İnsan Hakları Eğitimi Dizisi: 2. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- AKYÜZ, Emine (2019). **Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması**, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- ALDEMİR, Ceray (2020). "Kadın, çocuk ve aile ombudsmanlığı", O. Erdoğan (Ed.), **Ombudsmanlık: Dünyada Uygulanan Özel Amaçlı Ombudsmanlık Türleri ve Uygulamaları**, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- ANDERSON, Collin, Masashi Crete-Nishihata, Chris Dehghanpoor, Ronald J. Deibert, Sarah Mckune; Davi Ottenheimer Ve John Scott-Railton (2015). "Are The Kids Alright? Digital Risks To Minors From South Korea's Smart Sheriff Application", **The Citizen Lab, Munk School of Global Affairs, University of Toronto, Research Report No. 62**, <https://citizenlab.ca/2015/09/digital-risks-south-korea-smart-sheriff/> (Erişim Tarihi: 07.08.2025)
- ASLANYÜREK, Malik. (2016). "İnternet ve Sosyal Medya Kullanıcılarının İnternet Güvenliği ve Çevrim İçi Gizlilik İle İlgili Kanaatleri ve Farkındalıkları", **Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, 3(1), 80–106.
- ATALAY, Gül Esra. (2019). "Sosyal Medya ve Çocuk: "Babishko Family Fun TV" isimli YouTube Kanalının Eleştirel Bir Analizi", **Erciyes İletişim Dergisi**, 3(Özel Sayı), 179-202.
- ATEŞ, Betül (2020). **Karşılaştırmalı Çocuk Ombudsmanlığı ve Türkiye İçin Bir Model Önerisi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.
- AUXIER, Brooke, Lee Rainie, Monica Anderson, Andrew Perrin, Madhu Kumarand ve Erica Turner (2019). **Americans and Privacy: Concerned, Confused and Feeling Lack of Control Over Their Personal Information**. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/internet/2019/11/15/americans-and-privacy-concerned-confused-and-feeling-lack-of-control-over-their-personal-information/> (Erişim Tarihi: 07.08.2025)

- BERKUP, Sezin Baysal (2015). **Sosyal Ağlarda Bireysel Mahremiyet Paylaşımı: X ve Y Kuşakları Arasında Karşılaştırmalı Bir Analiz**, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- BEUCKELS, Emma, Liselot Hudders, Ini Vanwesenbeeck ve Elisabeth Van den Abeele (2025). Work It Baby! A Survey Study To Investigate The Role Of Underaged Children And Privacy Management Strategies Within Parent Influencer Content. **New Media & Society**, 27(6), 3081-3101. <https://doi.org/10.1177/14614448231218992>
- BLOCMAN, Amélie (2025). Respect for Children's Image Rights on the Internet: Provisions of the Law of 19 February 2024. **IRIS Legal Observations**, 2024(3), 1/10. <https://merlin.obs.coe.int/article/9995> (Erişim Tarihi: 07.08.2025)
- BRAUN, Virginia ve Victoria Clarke (2006). "Using Thematic Analysis In Psychology". **Qualitative Research in Psychology**, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- CARTWRIGHT, Mark (2023). "Child Labour in the British Industrial Revolution", **World History Encyclopedia**. <https://www.worldhistory.org/article/2216/child-labour-in-the-british-industrial-revolution/> (Erişim Tarihi: 17.08.2025)
- COMMITTEE on the RIGHTS of the CHILD. (2021). **General comment No. 25 (2021): Children's rights in relation to the digital environment (CRC/C/GC/25)**, Office of the High Commissioner for Human Rights.
- COUNCIL of EUROPE. (2021). **Guidelines to Respect, Protect and Fulfil the Rights of the Child in the Digital Environment**, Council of Europe Publishing, Strasbourg.
- CYBERDEFİNİTİONS. (2020). **Sharenting**. <https://www.cyberdefinitions.com/definitions/SHARENTING.html> (Erişim Tarihi: 17.08.2025)
- ÇİMKE, Sevim, Dilek Yıldırım Gürkan ve Sevinç Polat (2018). "Sosyal Medyada Çocuk Hakkı İhlali: Sharenting", **Güncel Pediatri**, 16(2), 261–267.
- ÇOCUK KORUMA KANUNU (2005). **Çocuk Koruma Kanunu** (Kanun No. 5395). Resmî Gazete, 25876, 15 Temmuz 2005.
- DANSAC LE CLERC, Magalie ve Juliette Lepoitois (2024). **France Introduces New Law to Enhance the Protection of Children's Rights in France**. Connect On Tech. Baker McKenzie. (Erişim Tarihi: 03.09.2025) from <https://connectontech.bakermckenzie.com/france-introduces-new-law-to-enhance-the-protection-of-childrens-rights-in-france/> (Erişim Tarihi: 17.08.2025)

- DUCU, Viorela, Mihaela Hărăguș, Daniela Angi ve Áron Telegdi-Csetri (2023). "Asserting Children's Rights Through The Digital Practices of Transnational Families", **Family Relations** 72(2): 458-477.
- ERSOY, Eren Can ve Merve Çebi (2025). **Çocukların Kişisel Verilerinin Korunması Sosyal Medya ve Online Oyunlar Perspektifi**. Kılınç Hukuk & Danışmanlık. <https://kilinclaw.com.tr/cocuklarin-kisisel-verilerinin-korunmasi-sosyal-medya-ve-online-oyunlar-perspektifi/> (Erişim Tarihi: 07.08.2025)
- EUROPEAN COMMISSION (2025). Norway – Policy Monitor Country Profile (Better Internet for Kids Strategy). **Better Internet for Kids**. <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/knowledge-hub/norway-policy-monitor-country-profile> (Erişim Tarihi: 07.08.2025)
- EUROPEAN COURT of HUMAN RIGHTS (ECHR). (2004). **Von Hannover v. Germany** (Application no. 59320/00). Strasbourg.
- EUROPEAN COURT of HUMAN RIGHTS (ECHR). (2009). **Reklos and Davourlis v. Greece** (Application no. 1234/05). Strasbourg.
- FEDERAL TRADE COMMISSION. (2025). **FTC finalizes Changes To Children's Privacy Rule, Limiting Companies' Ability To Monetize Kids' Data**. Federal Trade Commission. <https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2025/01/ftc-finalizes-changes-childrens-privacy-rule-limiting-companies-ability-monetize-kids-data> (Erişim Tarihi: 07.08.2025)
- GRATTON, Éloise ve Maryna Polataiko (2025). Insights into Canada's Development Of Children's Privacy Framework. **Osler, Hoskin & Harcourt LLP**. <https://www.osler.com/en/insights/updates/insights-into-canadas-development-of-childrens-privacy-framework> (Erişim Tarihi: 07.08.2025)
- GÜLTEKİN, Esra (2018). "Çocuğun Kişilik Hakkının Ana-Baba Tarafından Sosyal Medya Aracılığıyla İhlalinin Hukuki Görünümü", **Çocuk ve Medeniyet**, 3(5), 103-143.
- KALKIŞIM, Hasan Mahmut (2016). "Ombudsmanlığın Beşiği: İsveç", Bekir Parlak ve Kadir Caner Doğan, **Karşılaştırmalı Ombudsman İncelemeleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- KİM, Min-Wook (2022). Laws Try To Help Kids With Their Sharing Of Info Online. **Korea JoongAng Daily**. <https://koreajoongangdaily.joins.com/2022/07/11/national/socialAffairs/Korea-personal-information-protection/20220711181402414.html> (Erişim Tarihi: 07.08.2025)

- KINGHORN, Brian Edward (2018). **Why Shaming Your Children On Social Media May Make Things Worse**. The Conversation. <https://theconversation.com/why-shamingyour-children-on-social-media-may-maket-hings-worse-108471> (Erişim Tarihi: 07.08.2025)
- KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU (KVKK). (2016). Resmi Gazete (Sayı: 29677).
- LATİPAH, Eva, Hanif Cahyo Adi Kistoro, Fitria Fauziah Hasanah, ve Himawan Putranta (2020). "Elaborating Motive and Psychological Impact Of Sharenting İn Millennial Parents", **Universal Journal of Educational Research**, 8, 4807-4817. <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.081052>
- LIVINGSTONE, Sonia ve Alicia Blum-Ross (2020). **Parenting for a Digital Future: How Hopes and Fears about Technology Shape Children's Lives**, Oxford University Press, Oxford.
- LIVINGSTONE, Sonia ve Amanda Third (2017). Children and Young People's Rights in The Digital Age: An Emerging Agenda. **New Media & Society**, 19(5), 657–670. <https://doi.org/10.1177/1461444816686318>
- LORENZ, Theresa ve Olaf Kapella (2020). "Children's ICT Use and Its Impact on Family Life", **Literature Review**. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.12587975>. v1
- MAMUR İŞİKÇİ, Yasemin ve Doğukan İnce (2018). "Çocuk Haklarının Korunması ve Geliştirilmesinde Örnek Bir Model: Norveç Çocuk Ombudsmanı", **Ankara Barosu Dergisi**, 76, 51–74. <https://doi.org/10.30915/abd.514435>
- MELTON, Gary B. (1991). "Lessons from Norway: The Children's Ombudsman as a Voice for Children", **Case Western Reserve Journal of International Law**, 23(2), 197–254.
- MILES, Matthew B. ve A. Michael Huberman (1994). **Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook**. Sage Publications, California.
- MOTEVALLI, Saeid, Rogayah A. Razak, Richard Peter Bailey h Amalia B. Madihie Katayoun Mehdinezhadnouri ve Yifei Pan (2025). Parents' Sharenting Behaviours: A Systematic Review Of Motivations, Attitudes, Perceptions, and İmpression Management Perspectives. **F1000Research**, 14, 448. <https://doi.org/10.12688/f1000research.161540.2>

- O'NEILL, Brain, Thi Bich Thuy Dinh ve Kevin Lalor (2021). *Digital Voices: Progressing children's right to be heard through social and digital media*. **Dublin: Ombudsman for Children's Office**.
- OFFICE of the PRIVACY COMMISSIONER of CANADA. (2025). **Children's Privacy Code Consultation Report**. Ottawa.
- OMBUDSMAN for CHILDREN in SWEDEN ('Barnombudsmannen'). (2021). About the Ombudsman for Children in Sweden. **Ombudsman for Children in Sweden**. <https://www.barnombudsmannen.se/english/> (Erişim Tarihi: 08.10.2025)
- ONUR, Bekir (2005). **Türkiye'de Çocukluğun Tarihi**, İmge Yayıncılık, Ankara.
- OUVREIN, Gaelle ve Karen Verswijvel (2019). "Sharenting: Parental Adoration or Public Humiliation? A Focus Group Study on Adolescents' Experiences with Sharenting Against The Background Of Their Own İmpression Management", **Children and Youth Services Review**, 99, 319-327. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.02.011>
- ÖZAY, Mahmut (2020). Sanal Dünyanın Çocuk İşçileri. **Türkiye Gazetesi**. 4 Ocak 2020 <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/egitim/672948.aspx>. (Erişim Tarihi: 28.08.2025)
- ÖZGÜRAY, Özgür, Ayşegül Özgüray, Feyzi Özmen ve Meral Altıntaş (2023). "Çocuk Hakları Eğitime İlişkin Öğretmen Tutumları", **Türkiye İnsan Hakları ve Eřitlik Kurumu Akademik Dergisi**, 6(11), 47-71. <https://doi.org/10.59162/tihek.1279630>
- PARSA, Alev Fatoř ve Zuhul Akmeşe (2019). "Sosyal Medya ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri Örneęi", **Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi**, 5(1), 163-191. <https://doi.org/10.21798/kadem.2019153622>
- POSTMAN, Neil (1995). "**Çocukluğun Yok Oluřu**", Kadir İnal, İmge Yayıncılık, Ankara.
- QUASHIE, Jeanne-Marie (2024). The Protection of Children's Privacy in France: A Reform of Image Rights Law. **Humanium**. <https://www.humanium.org/en/the-protection-of-childrens-privacy-in-france-a-reform-of-image-rights-law/> (Erişim Tarihi: 12.07.2025)
- RECHTBANK GELDERLAND. (2020). ECLI:NL:RBGEL:2020:2521. **Rechtbank Gelderland**. <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI%3ANL%3ARBGEL%3A2020%3A2521> (Erişim Tarihi: 12.07.2025)

- RIZWAN, Wajiha, Nazish Imran ve Tipu Sultan (2025). "The The Double-Edged Sword of Sharenting: Ethical Considerations and Solutions for Protecting Children's Digital Privacy", **Pakistan Pediatric Journal**, 49(1), 3-9.
- ROBISON, Wade (2017). "Digital Privacy: Leibniz 2.0", **Orbit Journal**, 1(2), 1-9. <https://doi.org/10.29297/orbit.v1i2.54>
- ROMERO-RODRÍGUEZ, Jose M., Kamil Kopecký,, Abel García-González, Gerardo Gómez-García (2022). Sharing Images or Videos of Minors Online: Validation of The Sharenting Evaluation Scale. **Children and Youth Services Review**, 136, 1-7. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2022.106396>
- SAVAGE, Clarie (2023). Child Influencers Can Sue If Earnings Aren't Set Aside Under New Illinois Law. **AP News**. <https://apnews.com/article/tiktok-child-influencer-illinois-social-media-f784b4bc52cb75ad1e0d28785993b1c5> (Erişim Tarihi: 08.08.2025)
- SHOULI, Austin, Ankur Barthwal, Molly Campbell ve Ajay Kumar Shrestha (2025). "Ethical AI for Young Digital Citizens: A Call to Action on Privacy Governance", **arXiv**. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2503.11947>
- SOLOVE, Daniel J.. (2008). **Understanding Privacy**. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts.
- SOYKAN, Müslüm (2022). "Kadın, Çocuk ve Aile Ombudsmanlığı: Dünya Örneklerinin Türkiye'de Kamu Denetçiliği Kurumu Çalışmaları Bağlamında Değerlendirilmesi", **Türk Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi**, 3(1), 1-12.
- STEINBERG, Stacey. B. (2017). "Sharenting: Children's Privacy in the Age Of Social Media", **Emory Law Journal**, 66(4), 840-884.
- ŞAHİN, Muhammed Serkan (2015). **Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) ve Uygulama Örnekleri**, Astana Yayınları, Ankara.
- ŞİRİN, Mustafa Ruhi. (2016). "Çocuk Modernleşmesi ve Çocuk Edebiyatı", **Türk Dili Dergisi**, 774, 31-40.
- TEENVOGUE (2016). This Teen Is Suing Her Parents for Posting Her Baby Photos on Facebook. **Teen Vogue**. <https://www.teenvogue.com/story/this-teen-is-suing-her-parents-for-posting-her-baby-photos-on-facebook> (Erişim Tarihi: 08.08.2025)
- THE LOCAL AUSTRIA (2016). Woman sues parents for sharing embarrassing childhood photos. **The Local Austria**. <https://www.thelocal.at/20160914/woman-sues-parents-for-sharing-embarrassing-childhood-photos-on-facebook> (Erişim Tarihi: 08.08.2025)

TÜRK CEZA KANUNU (2004). Türk Ceza Kanunu (Kanun No. 5237). **Resmî Gazete**, 25611, 12 Ekim 2004.

TÜRK MEDENİ KANUNU (2001). Türk Medeni Kanunu (Kanun No. 4721). **Resmî Gazete**, 24607, 8 Aralık 2001.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI (1982). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. **Resmî Gazete**, 17863, 9 Kasım 1982.

UNICEF (2017). **Dijital Bir Dünyada Çocuklar**. New York.

UNICEF (2025). **Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme**. <https://www.unicef.org/turkiye/çocuk-haklarına-dair-sözleşme>.

UTRECHT UNİVERSİTY (2024). Child And Family Influencers On Social Media In The Netherlands: An Exploratory Research. **Utrecht University News**. <https://www.uu.nl/en/news/child-and-family-influencers-on-social-media-in-the-netherlands-an-exploratory-research> (Erişim Tarihi: 08.08.2025)